

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 241/2022-6

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka prerokoval vyhlásenie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky Miroslava Duriša o jeho zaujatosti v konaní vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 651/2022 a takto

r o z h o d o l :

1. Sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky Miroslav Duriš **je vylúčený** z konania a rozhodovania vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 651/2022.
2. Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a oznámenie

1. Sudca IV. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) Miroslav Duriš listom z 11. apríla 2022 podľa § 50 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) oznámil predsedovi ústavného súdu, že vyhlasuje svoju zaujatosť vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 651/2022 z dôvodov podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre jeho pomer k sťažovateľovi.
2. Pokynom predsedu ústavného súdu z 12. apríla 2022 bolo oznámenie podľa čl. IV bodu 1 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2022 do 31. decembra 2022 (ďalej len „rozvrh práce“) pridelené na rozhodnutie podľa § 51 ods. 2 zákona o ústavnom súde do I. senátu ústavného súdu.
3. Z oznámenia vyplýva, že vec vedená ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 651/2022 bola pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Duditšovi, predsedovi IV. senátu ústavného súdu. Predmetom konania je rozhodovanie o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], t. č. v Ústave na výkon väzby, Floriánska 18, Košice, ktorou sa domáha vo väzobnej veci prieskumu postupu Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Tp 24/2021 a jeho uznesenia č. k. 7 Tp 24/2021 z 18. novembra 2021 a uznesenia Krajského súdu v Košiciach č. k. 7 Tpo 69/2021 z 10. decembra 2021.

4. Sudca ústavného súdu Miroslav Duriš oznámil, že sťažovateľa (ktorý bol notárom) osobne dlhodobo pozná. Ako prezident Notárskej komory Slovenskej republiky (ďalej len „notárska komora“) ho navrhol na zaradenie do medzinárodnej komisie notárskej komory a do funkcie generálneho radcu za notársku komoru v Svetovej únii notárstva. Dlhodobo s ním spolupracoval v medzinárodnej oblasti a ich spolupráca následne prerástla do osobného priateľstva, pričom s ním udržiaval blízke priateľské styky nielen v minulosti, ale aj počas pôsobenia na ústavnom súde. Z uvedených dôvodov pozná blízku rodinu sťažovateľa a vysoko si váži nezištnú pomoc otca sťažovateľa (ktorý je lekárom) pri riešení ťažkých zdravotných komplikácií jeho sestry v minulosti.

II.

Relevantná právna úprava a posúdenie vecí ústavným súdom

5. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

6. Podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu môže sám vyhlásiť svoju zaujatosť vo veci; musí tak urobiť písomne bezodkladne a uviesť jej dôvody. Na opakované vyhlásenia zaujatosti vo veci vyhlásené tým istým sudcom ústavného súdu z toho istého dôvodu ústavný súd neprihliadne, ak už o predchádzajúcom vyhlásení sudcu ústavného súdu o svojej zaujatosti vo veci rozhodol.

7. Podľa čl. IV bodu 1 písm. a) rozvrhu práce o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde rozhoduje prvý senát, ak ide o sudcov štvrtého senátu.

8. Nestrannosť sudcu v konkrétnom konaní znamená prejednávanie a rozhodovanie vecí len na základe objektívne zistených skutočností a na základe práva, bez predsudkov, bez pomeru (pozitívneho alebo negatívneho) k predmetu sporu, účastníkom konania, ich zástupcom alebo k iným zúčastneným osobám a bez akéhokoľvek ovplyvnenia, „*sine ira et studio*“. Poskytnutie súdnej ochrany nestranným sudcom tvorí podstatu spravodlivej súdnej ochrany.

9. Nestrannosť má stránku subjektívnu a stránku objektívnu, a tie sú overované rovnomennými testami. Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje význam nestrannosti sudcu pre dôveru verejnosti v súdnictvo, a to jednak vo všeobecnosti (porov. rozsudok Olujić proti Chorvátsku z 5. 2. 2005, sťažnosť č. 22330/05, bod 57), ale osobitne pri objektívnom teste (porov. rozsudok Kinský proti Českej republike z 9. 2. 2012, sťažnosť č. 42856/06, bod 87). Pri rozhodovaní o tom, či v danom prípade existuje legitímny dôvod na obavy, že istý sudca nie je nestranný, hľadisko namietateľa je dôležité, ale nie je rozhodujúce; rozhodujúce je, či tieto obavy môžu byť považované za objektívne odôvodnené (porov. rozsudok Thorgeir Thorgeirson proti Islandu z 25. 6. 1992, sťažnosť č. 13778/88, bod 51).

10. Pokiaľ ide o subjektívny test, nestrannosť sudcu sa musí predpokladať, pokiaľ nie je preukázaný opak (pozri rozsudok Wettstein proti Švajčiarsku z 21. 12. 2000, sťažnosť č. 33958/96, bod 43). Vo vzťahu k objektívnemu testu musí byť posúdené, či, odhliadnuc od správania sudcu, existujú zistiteľné skutočnosti, ktoré môžu vyvolávať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Rozhodujúce pritom je, či takéto obavy môžu byť objektívne odôvodnené (tamtiež, bod 44).

11. Námietský senát ústavného súdu po preskúmaní obsahu spisu vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 651/2022 a dôvodov uvedených vo vyhlásení sudcu IV. senátu ústavného súdu Miroslava Duriša dospel k záveru, že sú splnené zákonné podmienky na jeho vylúčenie z konania a rozhodovania o predmetnej veci.

12. Ústavný súd vzal zo subjektívneho hľadiska do úvahy, že sudca ústavného súdu Miroslav Duriš výslovne svoju zaujatosť vyhlásil (podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde), nielen oznámil možné dôvody svojho vylúčenia (podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Formulačný rozdiel medzi týmito ustanoveniami zákona o ústavnom súde možno vidieť v subjektívnom postoji sudcu – ak si je vedomý existencie dôvodu vylúčenia, ale jeho intenzitu nepovažuje za dostatočnú, učiní oznámenie podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde, ak sa so zisteným dôvodom vylúčenia vnútorne stotožní, vyhlási svoju subjektívnu zaujatosť podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde (porovnaj *Macejková, I., Bárány, E., Baricová, J., Fiačan, I., Holländer, P., Svák, J. a kolektív: Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2020. s. 289*).

13. Pokiaľ ide o objektívne hľadisko nestrannosti, ústavný súd zastáva názor, že dlhodobý pretrvávajúci priateľský vzťah medzi sťažovateľom a sudcom ústavného súdu Miroslavom Durišom týkajúci sa aj rodinných príslušníkov sťažovateľa predstavuje skutočnosť, ktorá je dostačujúca na vznik pochybnosti o nezaujatosti sudcu ústavného súdu Miroslava Duriša v danej veci.

14. Vo všeobecnosti kolegiálna medzi posudzovanými subjektmi neprekračujúca medze profesionality vzájomných vzťahov nepostačuje z objektívneho hľadiska k vzniku pochybnosti o zaujatosti, a preto bez ďalšieho nie je ani dôvodom na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania v konkrétnej veci (*mutatis mutandis* IV. ÚS 124/2010, II. ÚS 36/2012). Avšak v prípade, že by takýto vzájomný vzťah prerástol cez rýdzo profesionálny rámec a nadobudol tak charakter bližšieho priateľského, prípadne negatívneho súkromného vzťahu (zodpovedajúcej intenzity), mohlo by ísť o okolnosť vzbudzujúcu odôvodnené pochybnosti o nezaujatosti (k tomu pozri aj uznesenie najvyššieho súdu č. k. 4 Nc 6/2015 z 8. júna 2015). Aj v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva priateľský vzťah, teda vzťah nad rámec bežného kolegiálneho či profesionálneho vzťahu, môže u objektívneho pozorovateľa vyvolať pochybnosti o nezaujatosti dotknutého sudcu (porov. rozsudok vo veci *Steck-Risch a ďalší proti Lichtenštajnsku* z 19. 5. 2005, sťažnosť č. 63151/00, bod 48).

15. Ústavný súd tak vzhľadom na uvedené konštatuje, že v tomto prípade sú naplnené podmienky podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde na vylúčenie sudcu Miroslava Duriša z konania a rozhodovania vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 651/2022, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

16. Podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom, ak tento zákon v § 83, § 90, § 100, § 108, § 150, § 168, § 175 alebo § 179 neustanovuje inak alebo ak nevyplýva iné z rozhodnutia ústavného súdu.

17. Ústavný súd v záujme rýchlosti a plynulosti konania rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 28. apríla 2022

Miloš Maďar
predseda senátu